

VILKMERGĖS KULTŪROS LOPŠYS

Apybraižoje „Zachor. Atsimink“ – Ukmergė

Stop kadre: laidos filmavimo akimirka.

Melagis, baidyklė, bernas, krūva, bimbalas – tik keli žodžiai, kuriuos jidiš kalba perėmė iš lietuvių kalbos. Skaičiuojama, kad tokių žodžių gali būti apie pusę tūkstančio. Lietuvių kalba taip pat šį bei tą pasiskolino iš jidiš, kuria kalbėjo ir tebekalba Lietuvos žydai, litvakai. Pavyzdžiui, ar esate girdėję žodį „chaliava“ ir žinote, kaip jis susijęs su krikščionimis? O ar esate girdėję, kaip kita žydų vartojama – hebrajų – kalba skamba malda „Sveika Marija“?

Atsakymus į šiuos klausimus ir daug kitų įdomių istorijų sužinojome keliaudami kartu su LRT televizijos laida „Zachor. Atsimink“. Laidos vedėjai Dovilė Kondrotaitė ir Elijas Martynenko vedžiojo žiūrovus po žydiškąją Ukmergę.

Laidoje prisiminta ir daug garsių pedagogų, kurie tarpukariu dirbo Ukmergėje. Tarp jų – kalbininkas Chackelis Lemchenas, bibliografas Izidorius Kisinas, sudaręs Antano Smetonos bibliografiją.

Keliaudami po Ukmergę žiū-

rovai pamatė ir žinomų tarpukario Lietuvos fotografų Simono Bajero ir Maušos Levio, žuvusių holokausto metu, nuotraukas. Ukmergėje gyvenusio S. Bajero nuotraukas spausdino ne tik Lietuvos laikraščiai, bet ir Niujorko žurnalas „Forward“.

Laidoje taip pat prisiminti ir klezmeriai, žydų muzikantai. Apie juos pasakojo profesorius Leonidas Melnikas, atskleidęs, ką muzikantai darė šabo metu, kai draudžiama muzikuoti. Žinoma melodiją „Hanukah, Oh Hanukah“ gitara sugrįžo ukmergiškis Haroldas Liumparas.

Laidos žiūrovai sužinojo, kokį šokį per vienas vestuves užlipęs ant stalo sušoko Ukmergės rabinas Hirša Zeldovas, kuo baigėsi kino teatro savininkui lietuviui žydų įžaidimas, kas laimėdavo futbolo varžybas tarp Ukmergės „Makabi“ ir lietuvių pulko komandų?

Ukmergės kraštotyros muziejuje – „Veprių peizažai“

Gabrielė KUIZINAITĖ
Parodos kuratorė

Iki spalio pabaigos Ukmergės kraštotyros muziejuje eksponuojama tarptautinės grupės menininkų paroda „Veprių peizažai“.

Joje savo darbus eksponuoja menininkai iš Lietuvos, Ukrainos ir Latvijos. Plenero ir parodos organizatorė – tapytoja Zita Tarasevičienė.

Parodoje savo darbus pristato: Zita Tarasevičienė (tapyba), Gabrielė Kuizinaitė (fotografija), Nelė Jurgelionienė (tapyba), Marijus Petrauskas (tapyba), Maryna Chohey (tapyba), Juta Malah Migunova (tapyba), Natalija Mitjanova (tapyba), Marija Rastienienė (akvarelė), Ina Loretta Savickienė (rytietiška tapyba), Daiva Nevardauskienė (tapyba), Audronė Dambrauskienė-Siurkienė (akvarelė), Mantas Maziliauskas (šiuolaikinė tapyba).

Nors dominuoja peizažo žanras, ji išsiskiria temų ir stilių įvairove.

Menininkai savo darbuose siekia įprasinti išpūdžius, kuriuos patyrė per savaitę gyvendami Vepriuose įsikūrusioje sodyboje „Gervių pieva“, lankydami aplinkėse.

Plenero dalyviai fiksavo aplinkinių pastatus, vandens telkinius, visa, kas juos emociškai jaudino ir skatino kurti. Augalų, gervių stiliizuoti motyvai neretai pereinavo į abstrakčiąją raišką.

Parodos autoriai rodo įvairių formatų darbus, parodoje ryški didelė koloristinė įvairovė: nuo pilkų iki ryškių spalvų ir atspalvių. Plenero darbai dar alsuoja vasariškomis nuotaikomis ir jų raišką.

Parodos rengėjai: Ukmergės kraštotyros muziejus, VšĮ „Gabrielės meno galerija“, partneris – sodyba „Gervių pieva“.

Mažojoje kultūros sostinėje – Deltuvoje – numatyta gausybė renginių

Daiva STIMBURIENĖ
Ukmergės kultūros centro
Deltuvos skyriaus
renginių organizatorė

Deltuviškiai ruošiasi ypatingam įvykiui – kitamet Deltuva taps Vilniaus apskrities Lietuvos mažąja kultūros sostine. Šį garbingą titulą ji perims iš Širvintų rajono Musninkų bendruomenės.

Neseniai deltuviškiai dalyvavo Vilniuje vykusioje Tautų mugėje, kur kartu su kitomis Mažosiomis

pėstininkų regimento nariai.

Mūsų bendruomenė, kartu su kultūros darbuotojais, stengiasi pasitelkti miestelio istoriją įvairiems kultūriniais renginiams ir projektams: pagaminta evangelikų-reformatų bažnyčios vizualizacija, leidžianti realiai pamatyti, kaip atrodė šis pastatas prieš II-ąjį pasaulinį karą. XIX amžiaus pabaigoje prie Deltuvos dvaro veikusios bitininkystės mokyklos, kurioje mokėsi rašytoja, visuomenės veikėja Ga-

sviedinys nesprogo, tačiau paliko išmuštą pėdsaką pastato sienoje ir amžiams sujungė miestelio vardą su Lietuvos kariuomenės artilerijos atgimimo istorija. Švęsdami šią iškilų šventę, kovo mėnesio pabaigoje visus pakviesime į pilietinės patriotinės kūrybos šventę „Tik meilė Tėvynei niekada nesibaigia“.

Balandžio mėnesį vyks tradicinė regioninė liaudiškos muzikos kapelų šventė „Kai atėjo subatėlė“. Gegužės mėnesį visų laukia Šeimų piknikas, o paskutinį gegužės sekmadienį į savo sodyboje organizuojamą Smidrų festivalį pakvies žinoma mūsų krašto ūkininkė, Deltuvos miestelio bendruomenės viena iš įkūrėjų Genutė Sakalauskienė.

Birželio mėnesį vyks tarptautinis gyvosios istorijos festivalis „Deltuvos (Vilkmergės) mūšis“, kurį kasmet organizuoja Ukmergės karo istorijos klubas „1-as LDK Didžiojo Etmono pėstininkų regimentas“.

Rugpjūtį visų lauksime Deltuvos miestelio šventėje – Žolinėje. Vyks Žolinės puokščių kilimų ir žolynų tapybos pleneras „Žolynų užkalbėjimai“, sakralinės muzikos festivalis ir dar daug įvairių veiklų.

Rudenį kviesime žyginį į Skerdimukų kalną, prie paminklo 1831 metų sukilimo dalyviams atminti, spalį vyks romansų vakaras, lapkritį lauksime Ukmergės literatų draugijos naujo kultūros almanacho „Eskizai“ pristatymo. Prieš adventą linksminsimės tradicinių lietuvių liaudies šokių šventėje „Patrepšėkim“.

Baigiantis metams, Deltuvos kultūros namuose po eglės įžiebi-

Deltuviškiai kitų metų programą pristatė sostinėje.

kultūros sostinėmis iš visos Lietuvos pristatė 2021 metų planuojamų renginių ciklą, atspindintį vietovės ypatingą istoriją ir bendruomenės puoselėjamas tradicijas.

Muzikinį pasirodymą surengė Ukmergės meno mokyklos Muzikos skyriaus pučiamųjų orkestras, vadovaujamas Ričardo Kamarausko, Deltuvos mūšio inscenizaciją demonstravo Ukmergės karo istorijos klubo 1-ojo LDK Didžiojo Etmono

brielė Petkevičaitė-Bitė, atminimas įprasminamas daugiau kaip dešimtmetį vykdomomis edukacijomis, vaikų stovyklomis, susijusiomis su bitininkyste, vaško žvakių liejimu.

Deltuvos vardas siejamas ir su Lietuvos kariuomenės susikūrimu. 1919 metų kovo 26-ąją į senąją Deltuvos kleboniją paleistas pirmasis Lietuvos kariuomenės artilerijos šūvis, kur tuo metu buvo bolševikų štabas. Laimei,

mo šventės duris atvers kalėdinis miestelis su įvairiomis edukacinėmis programomis.

Net nepastebėsime, kaip gruodžio pabaigoje ateis „Deltuva – Mažosios Lietuvos kultūros sostinė 2021“ uždarymo šventė. Tad lauksime Jūsų, susitikime Deltuvoje!

